

Rapport

Nasjonalt tilsynsprosjekt 2012

Dyrehelsepersonell

31.05.13

Mattilsynets nasjonale tilsynsprosjekter

Et tilsynsprosjekt er et tidsavgrenset prosjekt hvor virksomhetenes etterlevelse av regelverket innen en bransje eller et fagtema kontrolleres. Tilsynet er koordinert tids- og innholdsmessig. Mattilsynet får inn nyttig informasjon om tilstanden på området gjennom tilsynsprosjektene. Det gis opplæring til inspektørene om gjennomføring av tilsynet og eventuell virkemiddelbruk. Tilsynet i et prosjekt kan være både inspeksjoner, revisjoner og prøvetaking.

Et tilsynsprosjekt kan bruke ulike virkemidler for å stimulere virksomhetene til etterlevelse av regelverket. Dette kan for eksempel være gjennom informasjonsarbeid og samarbeid med bransjeorganisasjoner og andre myndigheter.

Prosjektene kan være nasjonale, gjelde for hele landet og involvere alle eller de fleste av Mattilsynets distriktskontorer. De kan også være regionale/lokale og gjennomføres da i begrensede deler av landet.

De nasjonale tilsynsprosjektene styres av Tilsynsavdelingen ved Mattilsynets hovedkontor. Planleggingen og gjennomføringen av prosjektene er som hovedregel delegert til et regionkontor med regiondirektøren som prosjektansvarlig. Regiondirektøren utpeker en prosjektleder som oppretter en prosjektgruppe. Prosjektgruppen har det daglige ansvaret for gjennomføring av prosjektet.

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	5
2. Bakgrunn og gjennomføring	7
2.1. Bakgrunn	7
2.2. Målsetning	7
2.3. Organisering.....	8
2.4. Regelverksgrunnlag	8
2.5. Gjennomføring.....	9
3. Resultater	10
3.1. Antall praktiserende veterinærer ført tilsyn med.....	11
3.2. Antall praktiserende veterinærer med virkemiddelbruk	11
3.3. Vedtaksfrekvens praktiserende veterinærer.....	12
3.4. Antall svinepraktiserende veterinærer ført tilsyn med	12
3.5. Antall svinepraktiserende veterinærer med virkemiddelbruk.....	13
3.6. Vedtaksfrekvens svinepraktiserende veterinærer.....	13
3.7. Kravpunkt 1.....	13
3.8. Kravpunkt 2	14
3.9. Kravpunkt 3.....	16
3.10 Kravpunkt 4.....	17
3.11 Kravpunkt 5.....	17
3.12 Kravpunkt 6.....	19
3.13 Kravpunkt 7.....	22
3.14 Kravpunkt 8.....	24
4. Vurdering av måloppnåelse	25

Foto forside: Lars Kristian Myhre

1. Sammendrag

Mattilsynet gjennomførte høsten 2012 et nasjonalt tilsynsprosjekt rettet mot veterinærer. Tilsynet omfattet journalføring, rapportering og meldeplikt til Mattilsynet. I distrikt med svin omfattet tilsynet også medisinformvaltning. Det ble også gjennomført tilsyn hos en del svineprodusenter, dette for å kartlegge veterinærenes medisinformvaltning.

Det har tidligere vært ført lite tilsyn med veterinærer i Norge. Noen regionale prosjekter er gjennomført, men det var behov for et nasjonalt prosjekt for å etablere en enhetlig tilsynsmetodikk, sikre en mer enhetlig tolkning av regelverket og en effektiv og enhetlig virkemiddelbruk ved avvik fra regelverket.

Videre var det behov for å avklare forventningene Mattilsynet har til veterinærene på tilsynsområdet.

En ønsket med prosjektet å sikre at rapportering av legemiddelbruk og av uønskede hendelser på dyrevelferds- og dyrehelseområdet, gjennomføres.

En ønsket videre å bidra til en forsvarlig bruk av legemidler i veterinær praksis i svinebesetningene. Resistens mot antibakterielle legemidler er et økende globalt problem, både innenfor dyrehelse og folkehelse, og prosjektgruppa mente det var viktig og riktig at Mattilsynet nå satte fokus på dette i sitt tilsynsarbeid.

Mattilsynet, Regionkontoret for Trøndelag, Møre og Romsdal, var ansvarlig for planlegging og gjennomføring av tilsynsprosjektet. Tilsynet var rettet mot journalføring, rapportering og meldeplikt til Mattilsynet. I distrikt med svin omfattet tilsynet også medisinformvaltning. Det ble også gjennomført tilsyn hos en del svineprodusenter, dette for å kartlegge veterinærenes medisinformvaltning. Utvalg av veterinærer og besetninger for tilsyn ble risikobasert. (Med dette menes at en skal målrette utvalget av tilsynsobjekter, slik at en velger ut de som vurderes å ha størst sannsynlighet for regelverksbrudd og der et brudd vil ha størst konsekvenser).

Regelverksgrunnlag:

- Lov av 15.06.2001 nr.75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell med forarbeider.
- Forskrift av 20.02.2006 nr.229 om journal for dyrehelsepersonell.
- Forskrift av 03.07.2009 nr. 971 om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr ("VETREG-forskriften").
- Forskrift av 16.01.2007 nr. 50 om bruk av legemidler til dyr.
- Forskrift av 27.06.2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer.

Aktuelt veiledningsmateriell som ble lagt til grunn ved tilsyn i prosjektet:

- Veileder til forskrift om journal for dyrehelsepersonell.
- "Terapianbefaling: Bruk av antibakterielle midler til produksjonsdyr", utgitt av Statens Legemiddelverk, siste utgave februar 2012.

Terapianbefalingene har i prosjektet vært tungtveiende ved vurdering av om systematiske behandlingsregimer av dyr er forsvarlig opp mot krav i lov om dyrehelsepersonell eller underliggende forskrifter.

Det ble ført tilsyn med 290 praktiserende veterinærer mhp journalføring, rapporterings- og meldeplikt. Tilsynet ble utført av 45 distriktskontor, fordelt på alle åtte regioner. Det ble videre ført utvidet tilsyn med 105 svinepraktiserende veterinærer mhp medisinformvaltning. Tilsynet ble utført av 30 distriktskontor fordelt på syv regioner.

191 praktiserende veterinærer har fått registrert regelverksbrudd og er fulgt opp med virkemidler mhp journalføring, rapporterings- og meldeplikt. Dette tilsvarer 65,9 % av veterinærene det ble ført tilsyn med i regi av prosjektet. Prosjektet viser dermed at mange veterinærer må forbedre sin journalføring. Kravene til journalføring har vært kjent lenge, og er satt for å sikre en god oppfølging av pasienten og dyreeier. Journalen er et arbeidsdokument for veterinæren for å sikre en forsvarlig praksis og er et sentralt dokument i tvistesaker og tilsynssaker.

Når det gjelder egenbehandling av dyr – bruk av medhjelper, er 50 svinepraktiserende veterinærer fulgt opp med virkemiddelbruk. Dette tilsvarer 47,6 % av veterinærene det ble ført tilsyn med i regi av prosjektet. Prosjektet viser at det er behov for en bedre styring med bruk av medhjelper. Medhjelper brukes i ulik grad og ved ulike diagnoser i ulike regioner. Mest utstrakt bruk ser vi i deler av Rogaland og i Hedmark. Prosjektet foreslår en klarere lovregulering overfor Mattilsynet sentralt.

Når det gjelder forsvarlig virksomhet, er 23 svinepraktiserende veterinærer fulgt opp med virkemiddelbruk. Dette tilsvarer 21,9 % av veterinærene det ble ført tilsyn med. Hovedfokus ved tilsynet var hvorvidt svinepraktiserende veterinærer var kjent med faglige standarder for bruk av antibakterielle legemidler til produksjonsdyr, samt hvorvidt prinsippene var etterlevd. Veterinærene var med svært få unntak kjent med prinsippene, men noen veterinærer må endre sitt systematiske valg av legemidler til mindre resistensdrivende preparater.

Veterinærene viser seg å være godt kjent med varslingsplikten, både når det gjelder smittsom dyresykdom og mangelfull dyrevelferd, men få kan vise til journalføring av svekket velferd hos dyr. Praktiserende veterinærer har en svært sentral rolle når det gjelder beredskap mot alvorlig smittsomme dyresykdommer og å bidra at dyr skånes for unødige lidelser.

Praktiserende veterinærer er pålagt å rapportere sin legemiddelbruk på matproduserende dyr til Mattilsynet fra og med 01.01.12. Svært mange av veterinærene det ble ført tilsyn med hadde ikke startet opp med rapporteringen. Det ble derfor brukt mye virkemidler på dette forholdet. Dette må også sees i sammenheng med at det i prosjektet ble gitt føringer på at veterinærer med mangelfull rapportering av legemiddelbruk skulle prioriteres for tilsyn. Mattilsynet prioriterer denne oppfølgingen høyt. En korrekt rapportering er avgjørende for et effektivt tilsyn med forsvarlig bruk av legemidler til matproduserende dyr i Norge.

Det ble i prosjektet veiledet om plikten til å sørge for å ajourholde virksomhetsopplysninger innrapportert til Mattilsynet. Korrekte virksomhetsopplysninger for praktiserende veterinærer, er avgjørende for en effektiv samhandling i en beredskapssituasjon. Dette er et forhold Mattilsynet må følge opp jevnlig.

I fem veterinærpraksiser foregikk det ulovlig kastrering av svin.

Det ble registrert bruk av preparater uten MRL-verdi i 3 veterinærpraksiser.

Når det gjelder tilsyn med forebyggende helsearbeid i besetningene, var formålet i første rekke å innhente kunnskap om status, og å tydeliggjøre veterinærenes ansvar når det gjelder å forebygge sykdom. Resultatene fra prosjektet viser store forskjeller i veterinærenes engasjement for å forebygge sykdom. Mens mange driver godt forebyggende helsearbeid, er det andre som har rom for forbedringer.

Det er ført lite tilsyn med veterinærer tidligere. Dette vil naturlig bidra til flere regelverksbrudd enn om Mattilsynet hadde ført jevnlig tilsyn. I tillegg vil det bidra at utvalget av veterinærer var risikobasert. Det må tilføyes at en stor del av veterinærene har vært raske til å utbedre de påpekte forholdene.

2. Bakgrunn og gjennomføring

2.1. Bakgrunn

Det har tidligere vært ført lite tilsyn med veterinærer i Norge. Noen regionale prosjekter er gjennomført, men det var behov for et nasjonalt prosjekt for å etablere en enhetlig tilsynsmetodikk, sikre en mer enhetlig tolkning av regelverket og en effektiv og enhetlig virkemiddelbruk ved avvik fra regelverket.

Prosjektet mente videre at det var behov for å avklare forventningene Mattilsynet har til veterinærene når det gjelder dokumentasjon av sykdom og sykdomsbehandling. En ønsket med prosjektet å sikre at rapportering av legemiddelbruk og av uønskede hendelser på dyrevelferds- og dyrehelseområdet, gjennomføres. En korrekt rapportering av legemiddelbruk fra veterinærene er en forutsetning for at Mattilsynet kan føre et effektivt tilsyn med legemiddelbruk til matproduserende dyr.

Resistens mot antibakterielle legemidler er et økende globalt problem, både innenfor dyrehelse og folkehelse, og prosjektgruppa mente det var viktig og riktig at Mattilsynet nå satte fokus på dette i sitt tilsynsarbeid. Det er viktig å redusere bruken av antibakterielle midler til det strengt nødvendige, gjennom bl.a. forebyggende helsearbeid, en restriktiv forskriving og en korrekt bruk av antibakterielle midler. Det ble derfor tatt inn tre kravpunkter i prosjektet, som omhandlet forsvarlig medisinforvaltning.

I prosjektet ble tilsyn med medisinforvaltning begrenset til svinepraktiserende veterinærer. Dette for å forenkle gjennomføringa. Det er viktig at det i etterkant av prosjektet, følges opp med tilsyn med medisinforvaltning hos veterinærer også innen andre husdyrproduksjoner enn svin.

God kommunikasjon mellom privatpraktiserende veterinærer og Mattilsynet, er sentralt for å fange opp uønskede hendelser på dyrevelferds – eller dyrehelseområdet. På denne bakgrunn var det et klart mål å styrke denne kontakten i prosjektet.

2.2. Målsetning

Mål knytta til endring i tilstand hos næring (effekt mål):

- 1 Korrekt journalføring i veterinær praksis.
- 2 God etterlevelse av rapporterings- og meldeplikt hos privatpraktiserende veterinærer.
- 3 Forsvarlig bruk av legemidler til svin i hele landet.

Mål knytta til Mattilsynets arbeid med tilsyn på området (resultat mål):

- 1 Styrket kompetanse for tilsyn med dyrehelsepersonell.
- 2 Bedre innsyn i forebyggende helsearbeid hos svin.
- 3 Fremskaffe et godt grunnlag for Mattilsynets arbeid med nytt legemiddelregelverk på dyr.
- 4 Etablere en enhetlig tilsynsmetodikk og enhetlige reaksjonsformer ved regelverksbrudd.
- 5 Etablere gode tilsynsprinsipper og godt tilsynsmateriell for framtidig tilsyn med dyrehelsepersonell.
- 6 God opplæring av Mattilsynets tilsynspersonell i regelverk og Mattilsynets policy for forvaltning av medisiner i svineproduksjonen.
- 7 Styrket kontakt med privatpraktiserende veterinærer.
- 8 Bedre avklaring av Mattilsynets forventninger til veterinærer og svineprodusenter innen journalføring, rapportering og medisinforvaltning.
- 9 Etablere faglige nettverk innenfor tilsyn med dyrehelsepersonell.
- 10 Alle DK med svin fører tilsyn med minimum 50 % av veterinærene i distriktet som har svinepraksis, samt 1-2 besetninger som disse har praksis i. I tillegg føres tilsyn med 3 veterinærer og/eller klinikker mhp journalføring, rapporterings - og meldeplikt.

11 Resterende DK gjennomfører tilsyn med 5 veterinærer/klinikker mhp journalføring, rapporterings- og meldeplikt.

2.3. Organisering

Prosjekteier	Hovedkontoret, ved Kristina Landsverk, tilsynsdirektør.
Prosjektansvarlig	Regionkontoret Trøndelag, Møre og Romsdal, ved tilsynssjef Knut Rønningen.
Prosjektgruppe	Elisabeth Schei-Berg, Regionkontoret Trøndelag, Møre og Romsdal. Jon Lasse Myhre, Distriktskontoret Sør-Innherred. Tor-Egil Furu, Distriktskontoret Hedmark. Eivind Berg Enoksen, Hovedkontoret. Ole Aamodt, Distriktskontoret Midt-Rogaland. Kjell Bjørn Løvik, Regionkontoret Trøndelag, Møre og Romsdal (kommunikasjon).
Interne ressurspersoner	Siri Margrete Løtvedt, Hovedkontoret. Ole-Hermann Tronerud, Hovedkontoret. Bjørnar Stavenes, Hovedkontoret.
Eksterne ressurspersoner	Anne Jørgensen, Animalia. Bjørn Lium, Veterinærinstituttet. Peer Ola Hofmo, Norsvin. Tonje Høy, Legemiddelverket. Ellef Blakstad, Veterinærforeningen. Tore Framstad, Norges veterinærhøgskole. Birgit Ranheim, Norges veterinærhøgskole.

2.4. Regelverksgrunnlag

Regelverksgrunnlag:

- Lov av 15.06.2001 nr.75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell med forarbeider.
- Forskrift av 20.02.2006 nr.229 om journal for dyrehelsepersonell.
- Forskrift av 03.07.2009 nr. 971 om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr ("VETREG-forskriften").
- Forskrift av 16.01.2007 nr. 50 om bruk av legemidler til dyr.
- Forskrift av 27.06.2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer.

Aktuelt veiledningsmaterieell som ble lagt til grunn ved tilsyn i prosjektet:

- Veileder til forskrift om journal for dyrehelsepersonell.
- "Terapianbefaling: Bruk av antibakterielle midler til produksjonsdyr", utgitt av Statens Legemiddelverk, siste utgave februar 2012.

Det er forarbeidene til Lov av 15.06.2001 nr.75, om veterinærer og annet dyrehelsepersonell, *O.t. prp. 52*, som gir føringene for hvordan vi skal tolke lovens bestemmelser. I tilsynsveileder til prosjektet, ble de viktigste momentene fra *O.t.prp.gjengitt* under de aktuelle kravpunktene, for å støtte opp under tilsynet.

I hht. O.t.prp. nr.52 til Dyrehelsepersonelloven, har § 23 punkt 3 som formål sikre forsvarlig kvalitet på tjenestene til veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Det pekes på at veterinærer har plikt til å påse at egen virksomhet utøves i samsvar med gjeldende bestemmelser og faglige og etiske standarder. Mattilsynet ser på “ *terapi anbefalinger – bruk av antibakterielle midler til produksjonsdyr*”, revidert i regi av Statens Legemiddelverk i 2012, som en allment akseptert faglig norm, som skal være tungtveiende når vi vurderer om et systematisk behandlingsregime er forsvarlig i hht. § 23 punkt 3.

2.5. Gjennomføring

Det ble ført tilsyn med følgende kravpunkter:

1. Journalens form
2. Journalens innhold
3. Retting av journalen
4. Melding, rapportering og innsyn i virksomhet
5. Rapportering av legemiddelbruk til matproduserende dyr
6. Egenbehandling av dyr – bruk av medhjelper
7. Forsvarlig virksomhet
8. Dyrehelsepersonells plikter

De fem første kravpunktene ble det ført tilsyn med hos alle veterinærene. De tre siste kravpunktene ble det kun ført tilsyn med hos svinepraktiserende veterinærer. Disse kravpunktene var et tilsyn mhp forsvarlig medisinforvaltning.

Tilsynsperioden var begrenset til ukene 38, 39 og 40.

Tilsynsprosjektet var todelt:

1. Distriktskontor med svineproduksjon:

Det skulle føres tilsyn med minimum 50 % av veterinærene med svinepraksis, mhp medisinforvaltning, journalførsel, rapportering – og meldeplikt. I tillegg skulle det føres tilsyn i 1-2 besetninger som hver av veterinærene har klinisk praksis i. Tilsyn hos produsent skulle i hovedsak gjennomføres for å kartlegge hvordan veterinærens ansvar som rekvirent er ivarettatt, men også produsentens dokumentasjon av bl.a. sykdomsbehandling, skulle være gjenstand for tilsyn.

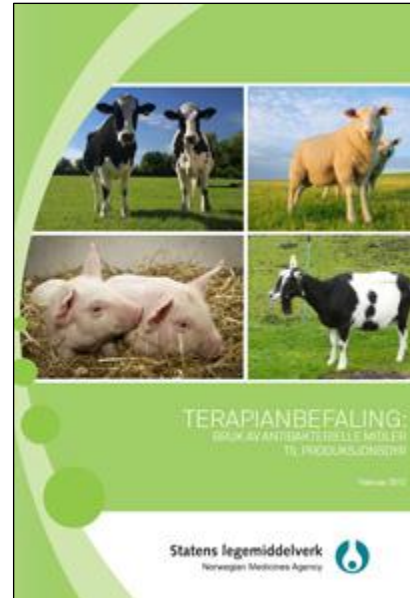
I tillegg skulle det gjennomføres minimum 3 tilsyn med veterinærer/klinikker mhp journalførsel, rapportering- og meldeplikt.

2. Distriktskontor uten svineproduksjon:

Det skulle gjennomføres minimum 5 tilsyn med veterinærer/klinikker mhp journalførsel, rapportering- og meldeplikt.

Utvalg av både veterinærer og besetninger skulle være risikobasert. Det ble ført tilsyn i svinebesetningen 1-2 dager før det ble ført tilsyn hos den tilhørende veterinæren. Tilsyn hos svineprodusent foregikk uvarslet, tilsyn hos veterinær ble avtalt 1-2 dager før tilsyn ble gjennomført. Det ble ført tilsyn med veterinærer som representerer ulike kategorier klinisk praksis i hvert distrikt, slik at en i størst mulig grad fikk dekket bredden i distriktet.

Ved oppstart av tilsynet ble det delt ut et informasjonsskriv til veterinær/svineprodusent, og det ble gjort kort rede for bakgrunnen for og innholdet i tilsynet. Det ble i forkant informert om prosjektet, aktuelle regelverkskrav og aktuelle forventninger, til veterinærene og

svineprodusentene, i bladet Svin, Norsk Veterinærtidsskrift, på Mattilsynets nettsider og i elektroniske nyhetsbrev.

Før det enkelte tilsynsbesøket ble avsluttet, var det ønskelig at tilsynspersonellet oppsummerte positive og negative registreringer ved tilsynsbesøket. Dette for å forberede på eventuelle varsler eller vedtak som ville komme i etterkant. Om det var forhold det var vanskelig å konkludere sikkert med under inspeksjonen, skulle tilsynspersonell gi beskjed om at de kom tilbake med informasjon så snart som mulig.

Opplæring av tilsynspersonell : Ble gjennomført på tre samlinger, hhv. i Trondheim, Oslo og Sandnes. 104 personer deltok i tillegg til eksterne foredragsholder fra Animalia og prosjektgruppas medlemmer. Det var en klar forventning at distriktskontor som skulle føre tilsyn med medisinförvaltning, måtte sende minimum en tilsynsperson på opplæringssamling (kick-off). Av de som gjennomførte tilsyn med medisinförvaltning, hadde 53 av 57 deltatt ved kick-off.

3. Resultater

Det ble ført tilsyn med totalt 290 veterinærer mhp journalførsel, rapportering- og meldeplikt. Tilsynet ble utført av 45 distriktskontor fordelt på alle åtte regioner. Det var følgelig syv DK som ikke deltok i prosjektet.

Det er ført lite tilsyn med veterinærer tidligere. Dette vil naturlig bidra til flere regelverksbrudd enn om Mattilsynet hadde ført tilsyn jevnlig. I tillegg vil det også bidra at utvalget av veterinærene for tilsyn var risikobasert.

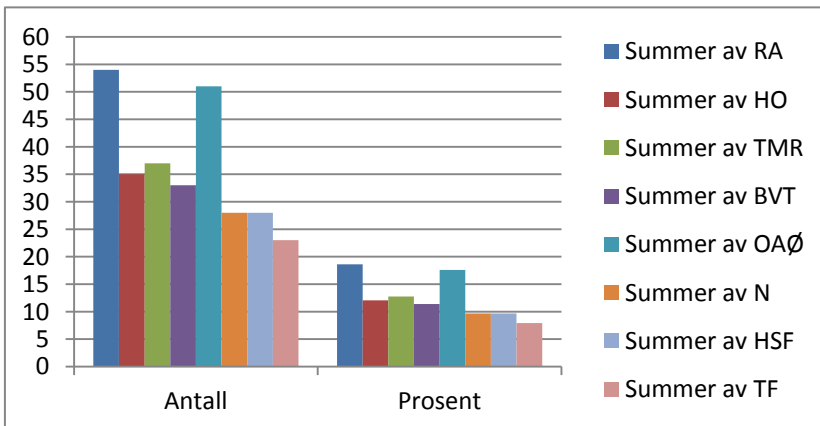
Med *risikobasert utvalg*, menes at en skal målrette utvalget av tilsynsobjekter, slik at en velger ut de som vurderes å ha størst sannsynlighet for regelverksbrudd og der et brudd vil ha størst konsekvenser. I dette prosjektet var mange alternative utvalgskriterier foreslått, og med unntak av mangelfull rapportering av legemiddelbruk til Mattilsynet, ble distriktskontorene stilt fritt mhp hvordan de foretok sitt utvalg av tilsynsobjektene. Prosjektet har dermed ikke noen oversikt over hvilke utvalgskriterier som lå til grunn for det enkelte tilsyn og hvordan dette har påvirket resultatene i prosjektet, med unntak av mangelfull rapportering av legemiddelbruk.

Utover ei klar føring fra prosjektgruppa om at praktiserende veterinærer som ikke rapporterte legemiddelbruk til Mattilsynet skulle prioriteres for tilsyn, var lokal kunnskap tilsynet hadde ervervet gjennom rapporteringer og tilsynshistorikk, blant de foreslåtte utvalgskriteriene i prosjektet.

Det må tilføyes at en stor andel av veterinærene har vært raske til å utbedre de påpekte forholdene.

Opptroppende virkemiddelbruk: Etter det prosjektgruppa kjenner til, er seks saker fra prosjektet blitt oversendt fra det lokale til det regionale Mattilsynet, for vurdering av advarsel etter Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 34.

3.1 Antall praktiserende veterinærer det ble ført tilsyn med per region

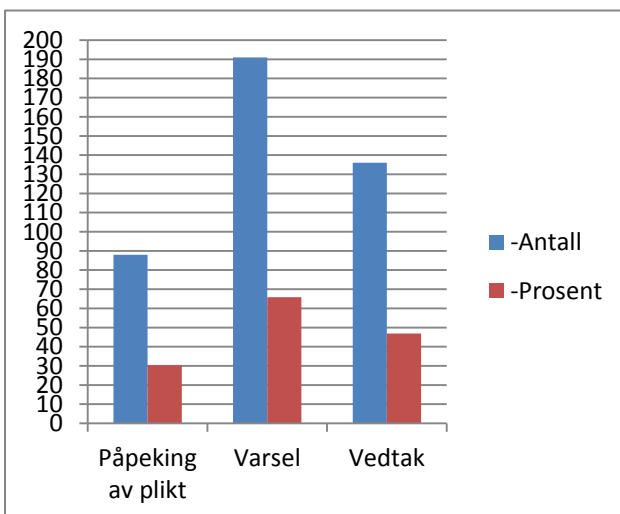
Antall tilsyn totalt er 290.

RA: 54, HO 35, TMR 37, BVT 33, OAØ 51, N 28, HSF 28, TF 23

RA= Rogaland og Agder, HO = Hedmark og Oppland, TMR= Trøndelag, Møre og Romsdal, BVT= Buskerud, Vestfold og Telemark, OAØ = Oslo, Akershus og Østfold

I denne figuren er tilsyn etter begge delene av prosjektet summert.

3.2 Antall praktiserende veterinærer som har fått virkemiddelbruk og påpeking av plikt mhp journalføring, rapportering – og meldeplikt

Antall tilsyn totalt er 290.

Resultat: Det ble varslet vedtak hos 191 veterinærer, dvs 65,9 %. Det ble fattet vedtak hos 134 veterinærer, dvs 46,2 %.

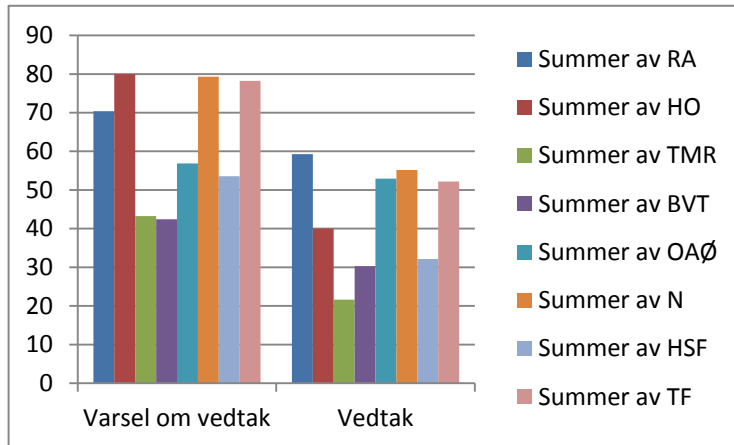
I tillegg ble det påpekt plikt hos 88 veterinærer, dvs 30,3 %. Det er i denne oversikten lagt til grunn tilsyn mhp 5 ulike kravpunkt (regelverkskrav), overfor praktiserende veterinærer.

Påpeking av plikt innebærer at vi veileder om et påbud/forbud i regelverket. I hht. veileder utarbeidet til prosjektet: *Mattilsynet skal ha en aktiv virkemiddelbruk, og ikke vegre seg for å fatte vedtak om veterinæren unnlater å følge regelverket. Tilsynet har en aktivitets- og handleplikt – for å unngå at regelverket undergraves. Dersom veterinæren ikke retter seg etter vedtakene, skal Mattilsynet følge opp med opptrappende virkemiddelbruk. Ved enkeltvedtak ivaretas veterinærens rettssikkerhet ved at det er både uttalelse – og klagerett.*

Påpeking av plikt er ikke et virkemiddel i forvaltningsmessig forstand. Påpeking av plikt kan brukes når det er klare bestemmelser uten særlig rom for skjønsmessig vurdering som ikke har betydning for dyrevelferden, dyrehelsen eller mattryggheten, og som er av mer bagatellmessig art. Påpeking av plikt gir ikke veterinæren uttalelse - og klagerett, og ivaretar derfor rettssikkerheten for veterinæren

dårligere enn ved et enkeltvedtak. Brukes kun dersom forholdet ikke har vært påpekt overfor veterinæren tidligere.

3.3 Vedtaksfrekvens – andel i % av praktiserende veterinærer som har fått vedtak mhp journalførelse, rapportering- og meldeplikt, fordelt på region

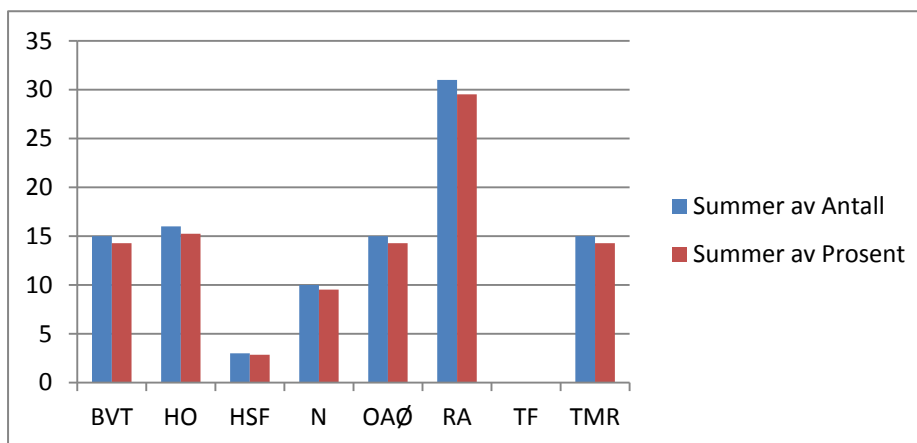

Antall tilsyn totalt er 290.

Det ble videre ført utvidet tilsyn med 105 *svinepraktiserende* veterinærer mhp medisinforvaltning. Tilsynet med svinepraktiserende veterinærer ble utført av 30 distriktskontor fordelt på syv regioner. Det ble ikke ført tilsyn med medisinforvaltning i TF.

Totalt 57 tilsynspersoner førte tilsyn med medisinforvaltning, av disse hadde 53 deltatt på kick-off.

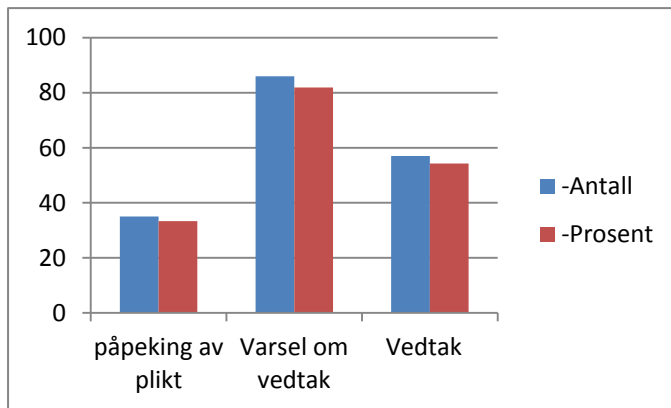
3.4 Antall svinepraktiserende veterinærer ført tilsyn med per region

Antall tilsyn totalt er 105.

RA: 31, HO:16, TMR: 15, BVT: 15, OAØ: 15, N: 10, HSF: 3.

3.5 Antall svinepraktiserende veterinærer som har fått virkemiddelbruk

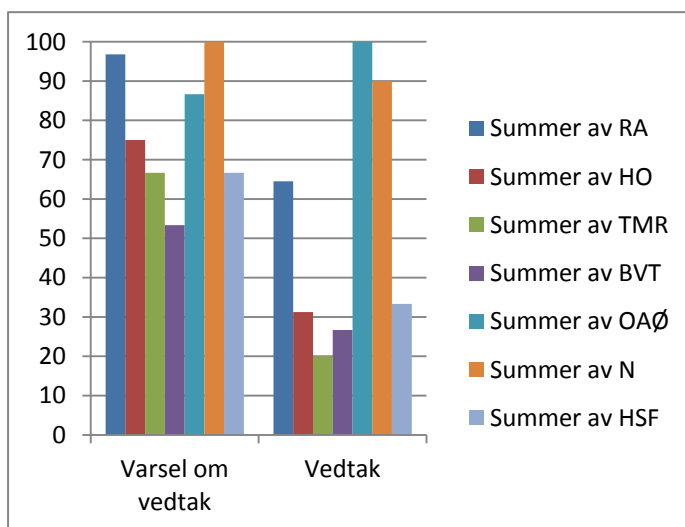
Antall tilsyn totalt er 105.

Resultat: Det ble varslet vedtak overfor 86 veterinærer, dvs 82 %. Det ble fattet vedtak overfor 52 veterinærer, dvs 49,5 %.

I tillegg ble det påpekt plikt hos 35 veterinærer, dvs 33,3 %.

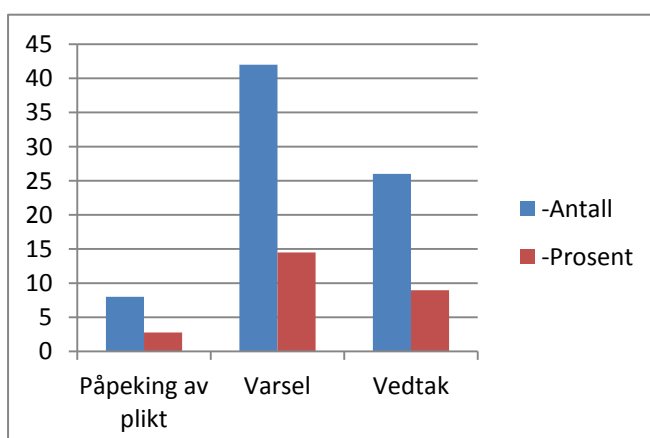
Det er i denne oversikten lagt til grunn tilsyn mhp 8 ulike kravpunkt (regelverkskrav) overfor svinepraktiserende veterinærer.

3.6 Vedtaksfrekvens – andel svinepraktiserende veterinærer i % som har fått vedtak, fordelt på region

Antall tilsyn totalt er 105.

3.7 Kravpunkt 1: Journalens form – journalforskriften § 5

Totalt antall tilsyn: 290.

Resultater: Det ble varslet vedtak overfor 42 veterinærer, dvs. 14,5 %. Det ble fattet vedtak overfor 26 veterinærer, dvs. 9,0 %.

I tillegg har 8 veterinærer fått påpekning av plikt, dvs. 2,8 %.

Regelverksbruddene det ble registrert flest av innenfor dette kravpunktet :

- Tilfredsstilte ikke kravet til samlet journal.
- Registrerte sykdomsbehandlingene kun i helsekort hos produsent.
- Kun paragonblokker som eneste dokumentasjon på sykdomsbehandling.
- Tilfredsstilte ikke kravet til fortløpende journalføring

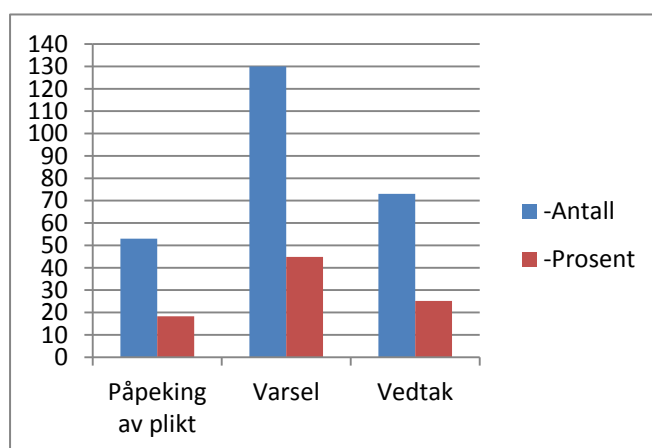
Vurdering av resultater: I prosjektet ble 42 av 290 veterinærer registrert å ha avvik på dette kravpunktet, og disse ble fulgt opp med virkemiddelbruk. Disse oppfyller følgelig ikke regelverkets krav om en lett tilgjengelig, samlet, systematisk og fortløpende ført journal.

I hht. journalforskriften skal journalen være utformet slik at de journalførte opplysningene er lett tilgjengelige for veterinæren, dyreeier og Mattilsynet. Det skal være enkelt å finne og hente ut de samlede opplysninger om pasienter, pasientbesetninger, veterinær og dyreholdere. Opplysningene skal kunne fremstilles kronologisk. Journalen er først og fremst et arbeidsdokument for veterinæren, og er ment å sikre en forsvarlig behandling og oppfølging av pasientene i veterinærens praksis. Journalen vil også være en sentral dokumentasjon i tvistesaker og tilsynssaker.

Mangler i journalen vil kunne svekke veterinærens troverdighet i en tviste- eller tilsynssak. Det vil også kunne medføre en mangelfull oversikt over pasientopplysninger og med dette en mangelfull oppfølging av pasienter og en større belastning på dyr og dyreholder.

Forskrift om journal for dyrehelsepersonell (journalforskriften) har vært gjeldende siden 01.03.2007. Forskriften utdypet krav til journalføring i lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell fra 15.juni 2001. Kravene til journalføring har følgelig vært gjeldende i lang tid. Mattilsynet mener derfor at formkravet til journalføring nå skulle vært på plass hos alle veterinærer.

3.8 Kravpunkt 2: Journalens innhold – journalforskriften § 4

Totalt antall tilsyn: 290.

Resultater: Det ble varslet vedtak overfor 130 veterinærer, dvs. 45 %. Det ble fattet vedtak overfor 73 veterinærer, dvs. 25,2 %.

I tillegg har 53 veterinærer fått påpekning av plikt, dvs. 18,3 %.

Det er registrert og fulgt opp flest avvik på følgende forhold:

- Mangelfull journalføring av henvendelser om dyrehelsehjelp og dyrehelsepersonellens svar på slike henvendelser, hos 113 veterinærer.
- Mangelfull journalføring av rekvirering og bruk av legemidler, herunder legemidlets navn og varenummer, dosering og varigheten av legemiddelbruken, hos 78 veterinærer.
- Mangelfull journalføring av tilbakeholdelsestider hos 62 veterinærer.
- Mangelfull journalføring av forhold som svekker velferden til pasienten eller andre dyr hos 53 veterinærer.
- Også pasientens identitet, undersøkelser og kliniske funn, er i mange tilfeller mangelfullt journalført.

Vurdering av resultater: I prosjektet ble 130 veterinærer registrert å ha avvik på dette kravpunktet og fulgt opp med virkemiddelbruk. Disse oppfyller følgelig ikke regelverkets krav om journalens innhold. Noen veterinærer har avvik på kun et eller to punkter, men flertallet har mangler på flere punkter. Det er i journalforskriften satt krav om dokumentasjon av opplysninger som veterinæren har eller bør ha for å sikre forsvarlig behandling av hjelpetrequende dyr. En god journal vil f.eks. gjøre det lettere å følge opp dyr som en har behandlet tidligere, og er helt avgjørende om pasienten overføres til en ny veterinær. En mangelfull journal innholdsmessig, vil dermed medføre en fare for at pasienten ikke får forsvarlig oppfølging. Dette kan utsette både dyret og dyreholderen for unødvendige belastninger. I tillegg vil en mangelfull journal svekke troverdigheten til veterinæren om det skulle oppstå en tvistesak eller en tilsynssak.

Det varierer noe hvor detaljert tilsynspersonellet har fulgt opp registrerte avvik på dette kravpunktet. Vi har svært mye virkemiddelbruk på dette punktet, men oppfølgingen har i et ganske stort antall også vært i form av påpeking av plikt, også om antall mangler etter journalforskriften har vært flere. Hos 53 veterinærer er det blitt påpekt plikt på dette kravpunktet. Dette tilsvarer 18,3 % av veterinærene det ble ført tilsyn med.

Veilederen til prosjektet var klar på at virkemiddelbruken skulle være aktiv, og at påpeking av plikt var å betrakte som en veiledning som kun skulle anvendes ved bagatellmessige forhold uten behov for skjønnsmessig vurdering, og som var uten betydning for dyrevelferd, mattrygghet og dyrehelse. Den utstrakte bruken av påpeking av plikt indikerer nok at tilsynspersonell har vurdert avvikene som *bagatellmessige*. Prosjektgruppa mener dette viser at det er behov for en klargjøring når det gjelder virkemiddelbruken ved avvik i journalens innhold.

Det er varierende hvordan tilsynspersonellet har vurdert kravet til journalføring av forhold som svekker velferden til pasienten eller andre dyr. Mange har varslet vedtak når det ikke er gjort slike anmerkninger i journalen, andre ser ut til å ha vektlagt at varslingsplikten er kjent, og ikke vært klar over/vektlagt at slike forhold skal journalføres. Konklusjon er derfor at det her er flere avvik fra forskriften enn det som går fram av tilsynsrapportene.

Veterinærenes plikt til å påpeke og varsle om mangelfull dyrevelferd: I prosjektet var det under dette kravpunktet vektlagt å *veilede* om veterinærenes plikt til å påpeke dyrehold som ikke er i samsvar med dyrevelferdsloven eller tilhørende forskrifter overfor dyreeiere. Videre var det prioritert å veilede om veterinærenes varslingsplikt overfor Mattilsynet når det gjelder alvorlige brudd på lov om dyrevelferd eller tilhørende forskrifter.

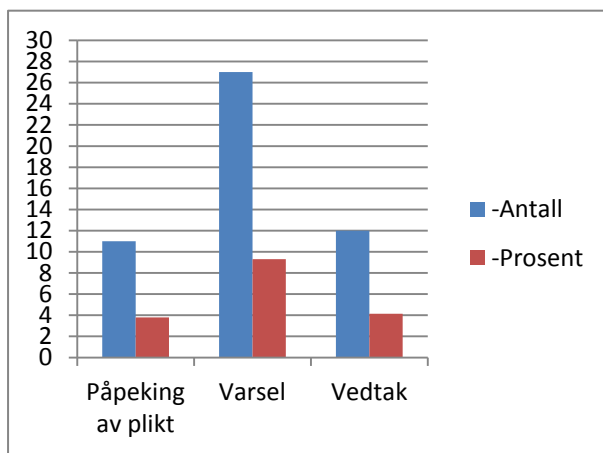
Det er i prosjektet ikke anmerket at noen har vært ukjent med varslingsplikten til Mattilsynet, men få kan vise til journalføring av svekket velferd hos dyr.

Prosjektgruppa ønsket i prosjektet å fremheve den svært sentrale rollen privatpraktiserende veterinærer har når det gjelder å bidra til å avverge dyrevelferdstragedier. Ved å påpeke forhold overfor dyreeier på et tidlig tidspunkt, og ved å varsle videre til Mattilsynet om dette

ikke fører fram, vil privatpraktiserende veterinærer kunne bidra til at Mattilsynet kan komme i inngripen på et så tidlig tidspunkt som mulig. Det er dyreeiers ansvar å etterleve krav i lov om dyrevelferd og tilhørende forskrifter, men veterinærene har etter dyrehelsepersonelloven, en plikt til å bidra til god dyrevelferd.

Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 12 punkt 1: Veterinærer plikter å arbeide for velferd og sunnhet hos dyr. I følge forarbeidene til loven skal veterinærer påpeke dyrehold som ikke er i samsvar med dyrevelferdslovens bestemmelser. Ved alvorlige brudd skal dette meldes til Mattilsynet. Belastningen på kundeforholdet må i ikke hindre dyrehelsepersonellet fra å handle.

3.9 Kravpunkt 3: Retting av journalen – journalforskriften § 8

Totalt antall tilsyn: 290.

Resultater: Det ble varslet vedtak overfor 27 veterinærer, dvs. 9,3 %. Det ble fattet vedtak overfor 12 veterinærer, dvs. 4,1 %.

I tillegg har 11 veterinærer fått påpekning av plikt, dvs. 3,8 %.

Mange av de vedtak som er gjort, skyldes elektroniske journalsystemer som ikke har tatt høyde for at rettelser skal være sporbare, og det generes ingen endringslogg. Mange av disse systemene er av eldre dato, og må enten erstattes med helt nye eller oppgraderes. I en del tilfeller er avvik ikke fulgt opp med virkemidler grunnet at oppgraderinger er bestilt. En annen årsak til en del avvik er løsbladsystem, som kan erstattes med nye ark uten at dette kommer fram som retting.

Vurdering av resultater: I prosjektet ble 27 av 290 veterinærer registrert å ha avvik på dette kravpunktet, og disse ble fulgt opp med virkemiddelbruk.

I følge journalforskriften skal retting foretas etter krav fra dyreholder eller av eget tiltak. Retting av feilaktige, mangelfulle eller utilbørlige opplysninger skal være sporbare, og ikke skje ved at opplysninger slettes.

En journalførsel som ikke sikrer sporbare endringer, vil være en journal som kan manipuleres ved at opplysninger og/eller journalposter slettes eller endres. En slik journal vil først og fremst gi svekket troverdighet til veterinæren i eventuelle tilsyns- og tvistesaker. Det er klart enklere å foreta sporbare rettinger i en håndskrevet journal enn i en elektronisk journal, men også lettere å foreta endringer (suppleringer) uten at disse er sporbare.

Det synes klart at det er registrert prosentvis mindre avvik i journalføring og rapportering hos smådyrveterinærer som jobber på klinikk, enn hos praktiserende veterinærer som jobber med produksjonsdyr.

Dette kravpunktet var krevende både for tilsynspersonell og for veterinærer. Mange veterinærer var ikke kjent med hvordan de kunne gjøre endringer i sine elektroniske journaler og/eller hvordan dette er sporbart. Tilsynspersonell var også i flere tilfeller klart usikre på dette punktet, og avvik er i mange tilfeller ikke registrert og fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Konklusjonen er at det her var flere avvik fra forskriftens krav enn det som går fram av omfanget av virkemiddelbruk.

Erfaringene fra prosjektet viser at både tilsynspersonell og praktiserende veterinærer må heve kompetansen på dette feltet. Et journalsystem hvor retting kommer klart frem, er svært viktig i forbindelse med tilsynssaker. Prosjektgruppa har derfor spilt inn til Mattilsynet sentralt at kompetanseheving av Mattilsynets personell på alle nivå må gjennomføres på dette.

3.10 Kravpunkt 4: Melding, innsyn, rapportering m.m. DHPL * § 24

Hovedhensikten med dette kravpunktet var å veilede om veterinærenes varslingsplikt overfor Mattilsynet når det gjelder alvorlig smittsom dyresykdom, samt plikten til å sørge for å ajourholde virksomhetsopplysninger innrapportert til Mattilsynet.

Korrekte virksomhetsopplysninger: Korrekte opplysninger om veterinærenes virksomhet er avgjørende for en effektiv samhandling med Mattilsynet i en beredskapssituasjon.

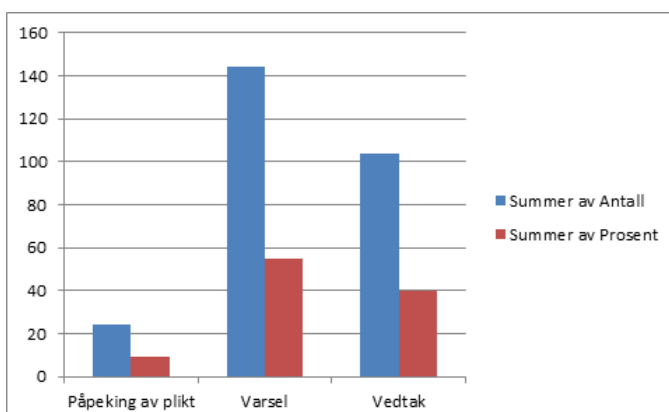
Privatpraktiserende veterinærer har en svært sentral rolle når det gjelder forebygging og håndtering av alvorlige smittsomme dyresykdommer. Prosjektgruppa har derfor spilt inn til Mattilsynet sentralt at en må utvise større aktivitet for å få praktiserende veterinærer til å oppdatere sine virksomhetsopplysninger hos Mattilsynet.

Feil i virksomhetsopplysningene er blitt korrigert ved tilsynet.

Varslingsplikten til Mattilsynet: Det er ikke anmerket at noen privatpraktiserende veterinærene har vært ukjent med varslingsplikten til Mattilsynet, og det er derfor ingen oppfølging med virkemiddelbruk på dette punktet. Varsling skjer i de fleste tilfeller per telefon. Når det gjelder journalførsel av slik varsling, går dette mangelfullt fram i flere av tilsynsrapportene. Det ser ut til at journalførsel av slik varsling, i varierende grad er vektlagt ved tilsynet. Gjennomgang av tilsynsrapportene fra prosjektet viser allikevel at dette i liten grad journalføres.

Mattilsynet er avhengig av et godt samarbeid med et kompetent og aktivt veterinærkorps for å lykkes i sitt arbeid med å forebygge og bekjempe alvorlige smittsomme sykdommer på dyr.

3.11 Kravpunkt 5: Melding om utleverte og brukte legemidler til dyr – Forskrift om utlevering og bruk av legemidler til dyr § 3

Totalt antall tilsyn: 263.

Resultater: Det ble varslet vedtak overfor 144 veterinærer, dvs. 54,5 %. Det ble fattet vedtak overfor 104 veterinærer, dvs. 40 %.

I tillegg har 24 veterinærer fått påpekning av plikt, dvs. 8,4 %.

Vi legger her til grunn at det ble ført tilsyn med 263 veterinærer, og ikke 290 veterinærer. Dette har sammenheng med at rapporteringskravet til veterinærer kun omfatter legemiddelbruk til matproduserende dyr, og at det i prosjektet også ble ført tilsyn med veterinærer som kun jobbet med ikke-matproduserende dyr, i praksis kjæledyr.

Svært mange av de veterinærene det ble ført tilsyn med, hadde ikke startet rapporteringen enda. Andre hadde korte perioder med rapportering, eller hadde nylig startet opp. Men det var også veterinærer som hadde rapportert korrekt fra kravet trådte i kraft.

Fire veterinærer oppga å ikke være kjent med kravet om rapportering av legemiddelbruk.

Vurdering av resultater: I prosjektet ble 144 av 263 veterinærer registrert å ha avvik på dette kravpunktet, og disse ble fulgt opp med virkemiddelbruk. For ordens skyld må det presiseres at mangel på/mangelfull rapportering av legemiddelbruk til Mattilsynet, var et utvalgsriterium i prosjektet, og at det derfor naturlig er et høyere antall veterinærer med regelverksbrudd på dette kravpunktet, enn om utvalget av veterinærer for tilsyn ikke hadde vært spisset inn mot dette.

Mange norske veterinærer startet opp sin rapportering 01.01.12 og har rapportert siden. De veterinærene som ikke startet innrapporteringen da, var i følge regelverket pålagt å etterrapportere sin legemiddelbruk. Denne fristen var opprinnelig satt til å være 01.01.12, men ble i prosjektperioden endret til 01.06.12, etter en dialog mellom Den Norske Veterinærforening og Mattilsynet. Begrunnelsen for å endre fristen for etterrapportering, var bl.a. at det innledningsvis var en del tekniske problemer med systemene.

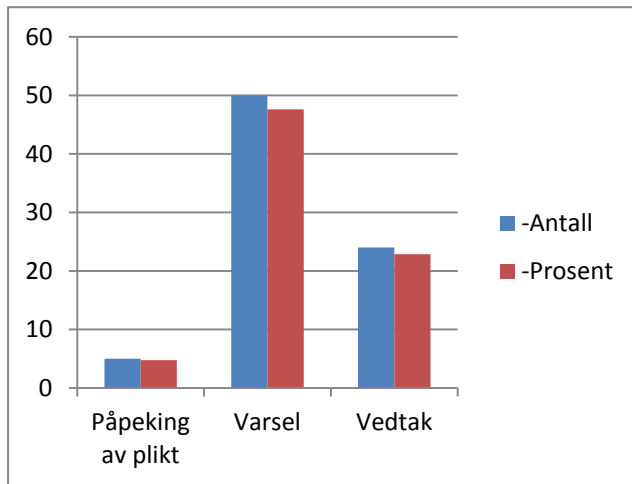
Rapportering av legemiddelbruk fra veterinærene til Mattilsynet, er et ledd i arbeidet med å sikre helsemessig trygge næringsmidler, fremme folkehelse, dyrehelse og forbrukerhensyn, samt ivareta en miljøvennlig produksjon.

Mattilsynet vil med en fullstendig rapportering fra praktiserende veterinærer kunne ta ut opplysninger om legemiddelbruk på den enkelte veterinær, den enkelte matproduserende virksomhet, produksjonsformer, geografiske områder, sykdomsgrupper mm. Opplysningene vil bli brukt for å målrette tilsynet f.eks. mot bruk av resistensdrivende preparater, men også som dokumentasjon i ulike sammenhenger. Mattilsynet ønsker videre å gjøre data tilgjengelig for veterinærene, slik, at de kan se sitt forbruk og andre oversikter de kan ha bruk for i sin praksis.

Det blir en utfordring for Mattilsynet å følge opp de mange som har fått virkemiddelbruk på dette punktet. I tillegg må tilsynet følge opp de det *ikke* ble ført tilsyn med i prosjektet. Det er viktig at dette gjøres så snart som mulig, da arbeidet med etterrapportering øker med tiden som går, samt at det er viktig for Mattilsynet å få disse data på plass av hensyn til tilsynsarbeidet. Korrekte rapporteringer av veterinærenes legemiddelbruk hos matproduserende dyr, er en forutsetning for et effektivt tilsyn med dyrehelsepersonell sin medisinformasjon. Dette kravpunktet synes å ha en korrekt forvaltningsmessig oppfølging, og stort sett med de samme frister for utbedring. Det er registrert at tilbakemeldinger fra noen veterinærer om at avviket er lukket, ikke stemmer med virkeligheten. Dette må følges opp av distriktskontorene. For øvrig er det på dette punktet en del avvik som fortsatt ikke er lukket.

3.12 Kravpunkt 6: Egenbehandling av dyr – bruk av medhjelper, DHPL § 15

Totalt antall tilsyn: 105.

Resultater: Det ble varslet vedtak mot 50 veterinærer, dvs. 47,6 %. Det ble fattet vedtak mot 24 veterinærer, dvs. 22,9 %.

I tillegg har 5 veterinærer fått påpeking av plikt, dvs. 4,8 %.

Medhjelper brukes i ulik grad og ved ulike diagnoser i ulike regioner. Mest utstrakt bruk ser vi i deler av Rogaland og i Hedmark. *Med bruk av medhjelper menes at andre enn veterinæren som har rekvirert legemiddelet, har tilført legemiddelet. Veterinæren er uansett ansvarlig for behandlingen.*

Mange veterinærer har mangler når det gjelder å formalisere avtalene med medhjelper, gjennom tidsbegrensning og føring og oppfølging av medisinregnskap. Individuell vurdering av medhjelper, når det gjelder kompetanse og egnethet, er fraværende hos de fleste veterinærer. Likeledes følges det i liten grad opp hvorvidt medhjelper følger avtalt opplegg for behandling. Det er også registrert mangler på dokumentasjon av sykdomsbehandlinger utført av medhjelper. (i besetningene, hos veterinær og i veterinærens rapportering til Mattilsynet).

Medisineringsavtaler har i svært mange tilfeller preg av å være løpende avtaler - der det i liten grad stilles krav til samtidige forebyggende tiltak for å bedre dyrehelse og dyrevelferd, og redusere bruken av spesielt antibakterielle midler.

Det er registrert avvik og brukt virkemidler i forbindelse med mangelfull behandlingsavtale, mangel på tidsbegrensning, fravær av medisinregnskap og/eller oppfølging av dette, hos 37 veterinærer.

En del veterinærer delegerer krevende diagnostikk og/eller bruk av medisiner som er forbundet med spesielle dyrevelferdsmessige og dyreetiske forhold, til medhjelper. Eksempler kan være innledende behandling med oxytocin ved fødsel hos purke, og bruk av NSAIDs ved smertefulle tilstander. Gjensetting av oxytocin til bruk av medhjelper ved fødsel i påkomne tilfeller, er vanlig forekommende i deler av landet, spesielt i Hedmark og Rogaland. Veterinærer i andre deler av landet, ser stort sett ut til å ha en restriktiv praksis på dette. Opplysningene er ikke fullstendige her, da det ikke går frem av alle tilsynsrapporter hvorvidt dette settes igjen til påkomne tilfeller.

Det er brukt virkemidler hos 16 veterinærer grunnet bruk av oxytocin. I disse tilfellene ble oxytocin delt ut til medhjelper for bruk ved fødsel i påkomne tilfeller, uten at avtale og medisinregnskap var etablert. I hht. veileder utarbeidet i prosjektet: «*Oxytocin brukt i forbindelse med fødsel på purke, er etter Mattilsynets vurdering, eksempel på et preparat som kan gi store konsekvenser dyrevelferdsmessig, både for purke og foster ved feil anvendelse. Oppfølgende behandling av sporadiske enkelttilfeller, der veterinær har*

undersøkt dyret, stilt diagnosen og innledet behandlingen, er etter Mattilsynets vurdering en dyrevelferdsmessig forsvarlig bruk av preparatet ved fødsel hos purke.»

Enkelte veterinærer legger opp til at medhjelper skal stille diagnose og innlede behandling ved kompliserte diagnoser og/eller med preparater som kan bidra til utvikling av resistens. Eksempel kan være fluorkinoloner (Baytril) ved spedgrisdiaerè og MMA, langtidsvirkende bredspektret antibiotika ved metritt, halebiting og diare og smalspektret langtidsvirkende antibiotika ved leddlidelser.

Det er også registrert at medhjelper i noen få besetninger gis adgang til å innlede behandling med det potente og sentralvirkende preparatet stresnil ved f.eks. aggressive purker.

Det er ellers registrert at hormonpreparatene estrumat og suigonan er oppbevart hos produsent. Dette er ikke fulgt opp med virkemiddelbruk av tilsynet.

Estrumat : Feil bruk kan medføre alvorlige konsekvenser både for dyret og bruker. Drektige dyr kan abortere og søl på huden må unngås for gravide og astmatikere. Mulig risiko for bronkospasmer hos mennesker.

Suigonan brukes til å få ungpurker i brunst når dette ikke skjer naturlig. Helsetjenesten oppfordrer til en restriktiv praksis i formeringsbesetningene, og at all behandling skal utføres av avtaleveterinæren. Ved bruk av suigonan skal purkene insemineres på første brunst etter behandling - dvs etter 3-5 dager

Videre er det registrert og fulgt opp oppbevaring av medisiner i romtemperatur.

Mest vanlige lidelser som dyreeier selv behandler:

Prosjektet viser at de mest vanlige lidelser som dyreeier selv foretar behandling av med medikamenter, er leddbetennelse hos smågris, halesår hos slaktegris, diare hos smågris, avvenningsdiare hos smågris, MMA hos purke og vesvekkelse hos purke. Tilsynspersonell har i varierende grad registrert dette i tilsynsrapportene, så dette gjenspeiler ikke nødvendigvis det totale bildet. I mange av tilfellene innleder dyreeier selv behandlingen.

De mest vanlige antibakterielle preparatene brukt av medhjelper ved sykdomsbehandling, er Penovet og Borgal. Begge er anbefalte preparat ved infeksjoner hos svin, er smalspektrede og mindre resistensdrivende enn bredspektrede preparater.

Andre preparater som er brukt av medhjelper i noe omfang ved sykdomsbehandling, er oxytocin (vesvekkelse, MMA), NSAIDs (smertebehandling ved MMA, klauvlidelser, haltheter , streptocillin (MMA, leddbetennelser, klauvlidelser).

Det er registrert per oral behandling mot adenomatose med Dentagard/tiamulin.

Det er i liten grad registrert gjensetting/forskriving av antibakterielle per os preparat, for bruk av medhjelper – dette er positivt mhp forebygging av antibiotikaresistens.

Mest vanlige rutinebehandlinger som dyreeier selv utfører:

Prosjektet viser at de mest vanlige rutinebehandlinger som dyreeier selv utfører i svinebesetningene, er vaksinasjoner, antiparasittære behandlinger og forebyggende behandlinger med jern. Tilsynspersonell har i varierende grad registrert dette i tilsynsrapportene, så dette gjenspeiler ikke nødvendigvis det totale bildet. *I rutinebehandlinger legger vi: faste behandlingsrutiner for å forebygge eller redusere et helseproblem der dyrene behandles uavhengig av om det enkelte individ viser tegn til sykdom eller ikke.*

Vurdering av resultater: I prosjektet ble 50 veterinærer registrert å ha avvik når det gjelder forsvarlig bruk av medhjelper. Det er et klart behov for en mer ansvarlig praksis ved bruk av medhjelper. En korrekt og restriktiv bruk av antibakterielle legemidler er nødvendig for å

hindre utvikling av resistente bakterier hos dyr og mennesker. Prosjektgruppa har på denne bakgrunn spilt inn til Mattilsynet sentralt at bruk av medhjelper må reguleres klart i ny forskrift om bruk av legemidler til dyr. Prosjektgruppa foreslår at medisineringsavtaler må være skriftlige, tidsbegrensede, og at de må følges opp av veterinæren. Videre må de følges av et medisinregnskap som også følges opp av veterinæren. Til grunn for avtalene må det ligge et vilkår om parallelle forebyggende tiltak som tar sikte på å redusere omfanget av lidelsen behandlingsavtalen omfatter. Forut for inngåelse av avtaler må det foretas en individuell vurdering av den enkelte medhjelper, der både kompetanse, egnethet og tillit er vurderinger som skal legges til grunn før avtale etableres. Grundig opplæring og tilsyn fra veterinær er en forutsetning for forsvarlighet. Likeledes må en vurdere hvor vanskelig det er å stille en sikker diagnose, samt risiko forbundet ved bruk av aktuelt legemiddel, både for dyret og medhjelperen.

Prosjektgruppa har også gjort innspill vedrørende bruk av oxytocin, smertestillende og hormoner til Mattilsynet sentralt i forbindelse med arbeidet med ny forskrift.

Tilsynspersonell har gjennomgående gått grundig til verks, og vært tydelig i virkemiddelbruken når det gjelder veterinærenes ansvar for å sikre forsvarlig bruk av medhjelper.

Når det gjelder bruk av oxytocin, har imidlertid tilsynet håndtert observasjoner ulikt i ulike deler av landet. Ved en del tilsyn er det ikke gjort anmerkninger selv om oxytocin settes igjen for bruk av medhjelper i påkomne tilfeller, og avtalene er lite formelle. Dette gjelder spesielt deler av Rogaland. I andre deler av landet er dette fulgt opp med virkemiddelbruk. Det går sjelden fram av rapportene at rekvirerende veterinær har foretatt en forsvarlighetsvurdering av sin medhjelper ved bruk av oxytocin.

I hht. veileder utarbeidet i prosjektet – som bygger mye på forarbeidene til loven:
«Hovedregel er at veterinær foretar klinisk undersøkelse, stiller diagnose og innleder behandling. Ved enkelte former for rutinebehandling kan veterinæren vurdere å overlate behandlingen til dyreeier».

«Ved enkelte besetningsproblemer, der veterinær velger å bruke legemidler, kan det også være aktuelt å overlate behandlingen til dyreeier i en avgrenset periode, forutsatt at det etableres avtaler og rutiner som sikrer at rekvirerende veterinær er i stand til å ivareta sitt ansvar. Parallelt med medisinsk behandling ved et besetningsproblem, skal problemet søkes løst gjennom besetningsutredning og/eller andre forebyggende tiltak i dyreholdet».

«Etterbehandling av sporadiske enkelttilfeller der veterinær har undersøkt dyret, stilt diagnosen og innledet behandlingen, vil også være et eksempel på behandlinger som veterinæren kan vurdere å overlate til dyreeier».

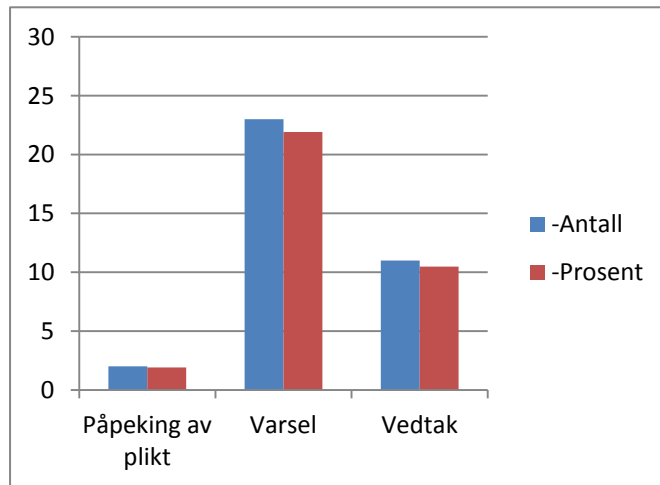
«Om det er forsvarlig å benytte en medhjelper til å utføre en oppgave som i utgangspunktet kun er tillagt veterinærer, skal vurderes individuelt i det enkelte tilfelle. Behandlingen skal etter en helhetsvurdering være faglig forsvarlig. Noen momenter; medhjelperens kompetanse, vanskelighetsgrad/risiko ved oppgaven, kvaliteten på opplæring/instruksjon, veterinærens eventuelle oppfølging/tilsyn og dokumentasjon av utført behandling».

«Behandling med legemidler som er forbundet med spesielle dyrevernmessige og dyreetiske forhold (eksempelvis smertestillende, beroligende og euforiserende midler samt hormoner og midler med hormonliknende effekt), må bare utføres av veterinær.»

«Mattilsynet mener at medisinregnskap skal føres i de tilfeller der slik avtale er inngått mellom rekvirerende veterinær og dyreeier, og at regnskapet skal følges opp aktivt av veterinæren. Dette vurderes som nødvendig for at dyreeier skal kunne dokumentere at all utlevert medisin er brukt som avtalt, for at veterinæren skal kunne føre tilsyn med medhjelperen og for at veterinæren kan ivareta sitt ansvar som rekvirent. Ved avvik i bruk av

medisiner og/eller i medisinregnskapet, skal nødvendige konsekvenser vurderes overfor dyreeier».

3.13 Kravpunkt 7: Forsvarlig virksomhet – DHPL § 23

Totalt antall tilsyn: 105.

Resultater: Det ble varslet vedtak mot 23 veterinærer, dvs. 21,9 %. Det ble fattet vedtak mot 11 veterinærer, dvs. 10,5 %.

I tillegg har 2 veterinærer fått påpeking av plikt, dvs. 1,9 %.

I fem veterinærpraksiser foregikk det ulovlig kastrering av svin.

Det ble også registrert bruk av preparater uten MRL-verdi til matproduserende dyr.

Hovedfokus på dette kravpunktet, var hvorvidt terapianbefalingene for bruk av antibakterielle midler til produksjonsdyr var kjent og hvorvidt hovedprinsippene i disse ble lagt til grunn ved valg av legemidler. Veterinærene ga med svært få unntak, uttrykk for å være kjent med faglige standarder for bruk av antibakterielle legemidler til produksjonsdyr. Likevel må noen svinepraktiserende veterinærer endre sitt systematiske valg av legemidler til mindre resistensdrivende preparater.

Nærmere beskrivelse av ulike avvik mhp terapianbefalingene med vurderinger:

1. Rutinemessig bruk av fluorkinoloner – fire veterinærer har fått avvik på dette. Preparatet Baytril er her brukt. Bruken omfatter: Rutinemessig bruk ved ulike lidelser, bruk ved leddbetennelse på smågris, bruk ved spedgrisdiane og en del bruk ved MMA. Bruken oppgis å ikke være begrunnet i bakteriell undersøkelse med resistensbestemmelse. En oppgir også å sette igjen preparatet for bruk av medhjelper.

Vurdering: Fluorkinoloner og cefalosporiner er blant de antibakterielle midler som er mest kritisk viktige til behandling av infeksjoner hos mennesker, og skal derfor være forbeholdt slik bruk. Bruk skal baseres på resistenstesting. Skal være forbeholdt bruk der andre antibakterielle antibiotika ikke har hatt effekt.

Baytril: Virksomt stoff er enrofloksacin, tilhører kinolongruppen (fluorkinolon). Bredspektret antibakterielt preparat. Er ikke anbefalt brukt ved noen lidelse til svin i Terapianbefalingene. Feilaktig bruk kan medføre økt prevalens av fluorkinolonresistente bakterier og redusere effekten av andre kinoloner pga kryssresistens.

2. Rutinemessig bruk av langtidsvirkende antibakterielle midler - seks veterinærer er registrert å benytte dette i behandling av matproduserende dyr, hvorav fem har fått

virkemiddelbruk på dette. Det oppgis også at dette settes igjen til bruk av medhjelper i en praksis. Bruken omfatter: Leddbetennelse til smågris, halebiting, spedgrisdiare, børbetennelse, luftveisinfeksjoner hos kalv og mastitt hos søye. Begrunnelsen for bruk er at det er enkelt og praktisk framfor å gjenta behandlingen selv eller ved medhjelper – bruken er følgelig ikke begrunnet faglig. Det anvendes både smalspektrede og bredspektrede preparater.

Vurdering: Langtidsvirkende antibakterielle midler skal i hht. terapianbefalingene anvendes restriktivt til produksjonsdyr. Dette begrunnes i at det mangler tilstrekkelig dokumentasjon mhp utvikling og spredning av resistens – spesielt i ikke-patogene bakterier. Bruk av preparatene er også forbundet med restproblematikk, ved at utskillelsen av stoffene er forhølt. Det er ikke anbefalt bruk av langtidsvirkende preparater til leddbetennelse hos svin, og heller ikke som førstevalg ved noen lidelser hos sau eller storfe, uten bakteriologisk undersøkelse med resistensbestemmelse eller sterk veterinærfaglig begrunnelse. Statens legemiddelverk har skjerpet kravene ved søknad om spesielt godkjenningssfritak på slike preparater, med begrunnelse i resistens og på bakgrunn av revisjon av terapianbefalingene.

3. Annen rutinemessig bruk av bredspektrede antibakterielle midler, uten faglig begrunnelse eller prøvetaking/resistenstesting, ble registrert hos 11 veterinærer. Anvendelsesområde er oppgitt å være spesielt ved MMA og leddbetennelse hos smågris, men også ved diarètilstander, klauvlidelser, mastitt og halesår.

Vurdering: Bredspektrede antibakterielle preparater har effekt overfor et større spekter av bakterier, og bruk av slike preparater kan derfor øke faren for utvikling og spredning av resistens. Tetracykliner er i tillegg veldig persistente i miljøet, og vil derfor utgjøre en ytterligere risiko, også hos ikke sykdomsfremkallende bakterier som f.eks. normalfloraen. Tetracykliner skal i hht. terapianbefalingene ikke brukes som førstevalg ved noen lidelse hos svin, uten en forutgående bakteriell undersøkelse eller en sterk veterinærfaglig begrunnelse. Peroral behandling (pulver) av større grupper dyr via fôr eller drikkevann utgjør en økt risiko for utvikling av resistens.

Vurdering av resultater på kravpunktet:

Det er positivt at kunnskapen om gjeldende faglige standarder for bruk av antibakterielle legemidler til produksjonsdyr, er så god hos veterinærene det ble ført tilsyn med i prosjektet. Det må også sies å være en god etterlevelse av standardene hos langt de fleste. Imidlertid vil et tjuetalls veterinærer, bety ganske mange behandlinger, slik at det her må sies å være et klart rom for forbedringer.

Gjensetting av legemidler framfor resept:

Det ble ellers registrert at mange veterinærer regelmessig setter igjen til dels store mengder legemidler i besetningene framfor å bestille dette for henting på apotek.

Vurdering: «Veterinær kan bare utlevere legemiddel til bruk inntil medisin kan skaffes fra apotek. Dette er for å unngå avbrudd i en igangsatt behandling og når det ikke er medisinsk forsvarlig å vente med behandlingen til dyreeier får vært på apoteket. Slik Statens Legemiddelverk ser det, skal veterinæren derfor skrive resept på alle legemidler som er «til påkomne tilfeller», også minste pakning (så lenge det er snakk om å sette igjen f.eks. en hel flaske). Når det ikke gjelder behandling som er igangsatt der og da, er det jo ikke nødvendig at dyreeier har medisinen tilgjengelig fra første øyeblikk. Det er et viktig prinsipp at dyreeier skal kunne velge apotek fritt, for f.eks. å finne det billigste»

Prosjektgruppa mener at dette forholdet må reguleres i ny forskrift om bruk av legemidler til dyr.

Ulovlig kastrering av gris: Det ble registrert kastrering av svin i strid med regelverket i fem veterinærpraksiser. Alle er fulgt opp med virkemiddelbruk. Det ble innledningsvis i prosjektet

diskutert om en skulle legge opp til tilsyn med dette. Da prosjektomfanget ble vurdert som omfattende nok, ble dette tatt ut.

I fire praksiser ble det ikke anvendt langtidsvirkende smertestillende ved kastrering av gris. I en praksis ble det verken brukt lokal bedøvelse eller langtidsvirkende smertestillende ved kastrering av gris. Her utførte eier ca 25 % av kastreringene. Veterinæren oppga å være svært uenig i regelverket på området. Her ble det benyttet advarsel som virkemiddel (også flere regelverksbrudd ble lagt til grunn).

Vurdering: *Kastrering av smågris er et smertefullt inngrep som skal utføres av veterinær. Det er lovpålagt å nytte lokalbedøvelse og langtidsvirkende smertelindring. Fra Veterinærinstituttets rapport - Velferdsspørsmål i svinehold: «Det er i dag ikke lenger noe vitenskapelig grunnlag for å hevde at smerteoppfattelsen er mindre utviklet hos speddyr enn hos eldre individer. Evnen til å lokalisere smerte og reagere adekvat på denne kan derimot variere med alderen».*

Bruk av preparater uten MRL-verdi på produksjonsdyr: Det ble i tre veterinærpraksiser registrert bruk av preparater uten MRL-verdi til produksjonsdyr. Alle ble fulgt opp med virkemiddelbruk. Regelverksbruddet omfattet bruk av Zoletil (sedering) og Antisedan (oppvåkning) anvendt i hjorteoppdrett og til kalv – begge inneholder virkestoffer uten MRL-verdi og kan derfor ikke brukes til matproduserende dyr.

Vurdering: *I hht. Restkontrollforskriften § 3-1 skal produksjonsdyr kun behandles med legemidler med innhold av farmakologisk aktive substanser som er MRL-vurdert og listeført som "tillatt"*

Tilsynspersonellets lojalitet til veileder vurderes som god på dette kravpunktet. Det er brukt korrekt lovhjemmel ved bruk av virkemidler og anvendelsen av virkemidlene har vært i hht. veileder.

3.14 Kravpunkt 8: Dyrehelsepersonells plikter - DHPL § 12

Formålet med kravpunktet var i første rekke å innhente kunnskap om status når det gjelder bruk av forebyggende tiltak i svineproduksjonen, samt å tydeliggjøre veterinærenes ansvar når det gjelder å forebygge sykdom.

Status når det gjelder forebyggende helsearbeid er i prosjektet undersøkt i 105 veterinærpraksiser med svin. Dette må sies å gi en god oversikt over situasjonen.

Prosjektet viser at mange veterinærer driver aktivt forebyggende arbeid i svinebesetningene. Prosjektet viser også at graden av engasjement er svært ulikt, og at det er rom for forbedringer. Enkelte oppgir at besetningsproblemer ikke forekommer i de besetningene de betjener, og andre oppgir at dette tas hånd om av andre. En del tilsynsrapporter er uten anmerkninger og beskrivelser av de faktiske forhold, slik at omfanget av forebyggende arbeid er vanskelig å vurdere.

Prosjektet viser at veterinærene ved inngåelse av behandlingsavtaler med medhjelper, i svært liten grad knytter disse opp mot forebyggende tiltak i dyreholdet. Dyreeiers egenbehandling inngår i mange tilfeller nærmest som en løpende innsatsfaktor i produksjonen framfor å kreve at det parallelt med medisinbruken skal søkes å forebygge at nye tilfeller oppstår.

Vurdering av resultater: Prosjektet viser at mange veterinærer driver aktivt forebyggende arbeid i svinebesetningene. Prosjektet viser også at graden av engasjement er svært ulikt, og det er rom for forbedringer.

I følge terapianbefalinger for svin er infeksjonssykdommer hos svin stort sett multifaktorielle, og et komplekst samspill, mellom sykdomsagens, andre smittestoffer, motstandskraft, driftsopplegg og miljøfaktorer, og bruk av antibiotika alene gir sjelden gode og langvarige resultater. Systematisk forebyggende helsearbeid i svinebesetninger, vil på denne bakgrunn ha stor effekt på forekomsten av de aller fleste lidelser, og vil dermed bidra til å redusere forbruket med antibakterielle midler i forbindelse med bl.a. luftveislidelser, mage/tarm-lidelser, leddlidelser og MMA. Et behandlingsopplegg som har fokus på å forebygge sykdom og lidelse gjennom forebyggende helsearbeid, vil således bidra til en bedret dyrevelferd og en styrket mattrygghet.

I h.h.t. O.t.prp.nr. 52, er det et overordnet mål å redusere bruken av antibiotika, bl.a. gjennom forebyggende helsearbeid. Bruk av medisiner kan ikke erstatte godt stell og god hygiene.

Plikten til å forebygge sykdom er nedfelt i Lov om Veterinærer og annet dyrehelsepersonell (DHPL) § 12, tilsvarende plikten til å behandle sykdommer hos dyr.

4. Vurdering av måloppnåelse

4.1 Prosjektgruppa sin vurdering av måloppnåelsen- effektmålene:

4.1.1 Korrekt journalføring i veterinær praksis

Prosjektet har avdekket svært mange regelverksbrudd på journalforskriftens krav. Dette målet er følgelig ikke oppnådd. Prosjektgruppa ser at prosjektet har bidratt til å bevisstgjøre mange veterinærer på mangler i deres journal, og viktigheten av en korrekt journalføring. Prosjektgruppa konkluderer derfor med at prosjektet har bidratt til å heve kvaliteten på journalførselen hos privatpraktiserende veterinærer, og dermed bidratt inn mot dette effektmålet.

4.1.2 God etterlevelse av rapporterings- og meldeplikt hos privatpraktiserende veterinærer

Prosjektet har avdekket svært mange regelverksbrudd på kravet om rapportering av legemiddelbruk hos matproduserende dyr (Hest er også per definisjon et matproduserende dyr). Dette målet er følgelig ikke oppnådd. Prosjektgruppa ser derimot at prosjektet har bidratt til å bevisstgjøre mange veterinærer på sin plikt til å rapportere, og at det nå er øvd et kraftig press for å få dette på plass, gjennom en konsekvent og enhetlig virkemiddelbruk.

Prosjektgruppa konkluderer derfor med at prosjektet har bidratt inn mot dette effektmålet.

Prosjektgruppa ser det som svært betydningsfullt at Mattilsynet følger opp dette kravet tett, også overfor veterinærer som ikke ble ført tilsyn med i regi av prosjektet. Det er svært viktig både å kunne dokumentere og overvåke bruken av legemidler til matproduserende dyr og hest, spesielt med tanke på mattrygghet og resistensproblematikk. Et oppdatert legemiddelregister er avgjørende for et effektivt tilsynsarbeid på legemiddelområdet. Det er sentralt at informasjon fra registeret brukes aktivt i Mattilsynets arbeid.

4.1.3 Forsvarlig bruk av legemidler til svin i hele landet

Prosjektet har medført mange vedtak når det gjelder systematisk bruk av antibakterielle midler som ikke er i henhold til terapianbefalingene til produksjonsdyr. Dette målet er følgelig ikke nådd.

Prosjektgruppa konkluderer derfor med at prosjektet har bidratt til å heve forsvarligheten når det gjelder valg av antibakterielle legemidler, spesielt til svin, og dermed bidratt inn mot dette effektmålet.

Vi legger til grunn at terapianbefalingene for bruk av antibakterielle midler til produksjonsdyr, er en allment akseptert faglig norm som skal være tungtveiende når vi vurderer om systematiske behandlingsregimer er forsvarlig.

4.2 Prosjektgruppa sin vurdering av måloppnåelsen- resultatmålene:

4.2.1 Styrket kompetanse for tilsyn med dyrehelsepersonell

Prosjektgruppa konkluderer med at dette effektmålet er oppnådd.

De fleste av tilsynsmedarbeiderne var i forkant av prosjektet uten tilsynserfaring når det gjaldt medisinformvaltning. Erfaringene var for de fleste mangelfull også mhp journalføring. Det ble i regi av prosjektet gjennomført kick-off (opplæringssamling), med deltakelse av i overkant av 100 tilsynsmedarbeidere. Det ble utarbeidet detaljerte veiledere, og rapportene viste god etterlevelse ved tilsyn og når det gjelder virkemiddelbruk. Det ble stilt mange spørsmål i etterkant av kick-off, som klart viste at tilsynspersonellet hadde satt seg godt inn i regelverk og føringer fra prosjektgruppa. Avklaringer på de fleste spørsmålsstillingene ble distribuert i linja, og til alle deltakere ved kick-off. Rapportene viste gjennomgående god forståelse av de problemstillinger som er belyst.

4.2.2 Bedre innsyn i forebyggende helsearbeid i svinebesetningene

Prosjektgruppa konkluderer med at dette effektmålet er oppnådd.

Status når det gjelder forebyggende helsearbeid hos svin er undersøkt hos 105 svinepraktiserende veterinærer, fordelt på 30 ulike distriktskontor. Dette må kunne sies å gi et godt bilde av status på området.

Resultatene fra prosjektet viser store forskjeller i veterinærenes engasjement for å forebygge sykdom. Selv om en god del gjennomfører besetningsutredninger, foretar mikrobiologisk prøvetaking og resistenstesting og samarbeider med rådgivningstjenesten, er det også mange veterinærer som vurderer prat underveis i ordinære besøk, som tilstrekkelig. Andre oppgir at besetningsproblemer ikke forekommer i de besetningene de betjener. En del tilsynsrapporter har lite faktabeskrivelse, slik at det er vanskelig å vurdere omfanget av forebyggende helsearbeid hos disse veterinærene.

Det er ytterst sjelden at behandlingsavtaler med medhjelper inkluderer samtidige forebyggende tiltak for å redusere behovet for behandlinger i dyreholdet.

4.2.3 Framskaffe et godt grunnlag for Mattilsynets videre arbeid med nytt legemiddelregelverk på dyr

Prosjektgruppa konkluderer med at dette effektmålet er oppnådd.

Det er gjennomført et stort antall tilsyn innenfor medisinformvaltning hos svin. Dette gir en oversikt over valg av medikamenter, forebyggende arbeid og forsvarligheten ved bruk av medhjelper innenfor svineproduksjonen i hele landet. Dette har bidratt til at prosjektgruppa har kunnet gi konkrete innspill til utarbeidelsen av ny forskrift. En har gjennom prosjektet fått en klarere oppfatning av hvilke områder som bør reguleres i en ny forskrift.

Prosjektgruppa mener at en i nytt regelverk bl.a. må ha et tydelig fokus på å forebygge utvikling av resistens, som følge av bruk av antibakterielle legemidler. Det er derfor sentralt

at det føres tilsyn med valg av antibakterielle preparat og hvor vidt det søkes å redusere behovet for medisinbruk med samtidige forebyggende tiltak.

Prosjektet mener videre at en i nytt regelverk må ha klare krav til forsvarlig bruk av medhjelper. Prosjektgruppa mener det må være krav om skriftlige tidsbegrensede avtaler og medisinregnskap, og at samtidige forebyggende tiltak inngår som et vilkår for slik avtale.

4.2.4 Etablere en enhetlig tilsynsmetodikk og enhetlige reaksjonsformer ved regelverksbrudd

Denne målsetningen vurderes langt på vei å være oppfylt.

Mattilsynet har tidligere i liten grad ført tilsyn med journalførsel og meldeplikt til Mattilsynet. Systematisk tilsyn med medisinforvaltning har nærmest vært fraværende, og det er ikke tidligere ført tilsyn med rapportering av legemiddelbruk. Dette er det første nasjonale tilsynsprosjektet rettet mot veterinærer innenfor landdyr. Det er nå ført så vidt mange og krevende tilsyn med en god kvalitet, at en tilsynsmetodikk både for medisinforvaltning, legemiddelrapportering og journalførsel må sies å være etablert. Metodikken og tilsynsmaterialet for tilsyn med medisinforvaltning i svineproduksjonen, vil være egnet for tilsyn med medisinforvaltning også innenfor andre husdyrproduksjoner, forutsatt mindre tilpasninger.

Enhetlighet kan være en utfordring i tilsynsarbeidet. Gjennomgang av tilsynsrapporter med virkemiddelbruk, viser at tilsynsveileder utarbeidet for prosjektet er fulgt, og at reaksjonsmåten på avvik gjennomgående har vært enhetlig. Det synes ikke å være store forskjeller mellom regionene i gjennomføringen av prosjektet, og det er med svært få unntak benyttet korrekt lovhomeel ved vurderinger og vedtak.

Det er registret at tilsynet i deler av Rogaland har fulgt opp gjensetting av oxytocin til påkomne tilfeller mangelfullt i hht.føringene i prosjektet.

Det er videre registrert at på kravpunktene vedørende journalens innhold og retting av journalen, har det vært noe variasjon mhp terskelen for å varsle vedtak. Når det gjelder retting av journalen, ser årsaken til variasjon mhp når det fattes vedtak, ut til å skyldes for liten kunnskap om elektroniske journalsystemer og dermed en naturlig reservasjon mot å bruke virkemidler. Når det gjelder journalens innhold, ser det ut til at tilsynspersonell vurderer de ulike delkravene i journalforskriftens § 4 til, å ha ulik alvorlighetsgrad. Dette bør klargjøres av tilsynsavdelingen ved Hovedkontoret.

4.2.5 Etablere gode prinsipper og godt tilsynsmateriell for framtidig tilsyn med dyrehelsepersonell

Denne målsetningen vurderes å være oppfylt.

Det er utarbeidet grundige veiledere for utvalg av tilsynsobjekter, for tilsyn med rapportering av legemiddelbruk og for tilsyn med de enkelte kravpunktene innenfor medisinforvaltning og journalførsel. Dette tilsynsmaterialet vil kunne anvendes ved senere tilsyn. Det er videre gjort betydelige avklaringer opp mot eksisterende regelverk, og med dette blitt etablert sentrale prinsipper for Mattilsynets tilsynsarbeid.

Det er under utarbeidelse en forskrift om bruk av legemidler på dyr som skal utdype eksisterende lov med forarbeider. Dette vil kunne medføre noen endringsbehov i tilsynsprinsippene som ble lagt til grunn, og tilsynsmaterialet som ble utarbeidet i dette prosjektet.

Det vesentlige vil allikevel være at det nå er etablert sentrale prinsipper, utarbeidet tilsynsmateriell, og at Mattilsynet nå har etablert et aktivt tilsyn på dette området.

4.2.6 God opplæring av Mattilsynets tilsynspersonell i regelverk og Mattilsynet policy for forvaltning av medisiner i svineproduksjonen

Denne målsetningen vurderes å være oppfylt.

Det ble gjennomført tre kick-off samlinger i hhv. Sandnes, Oslo og Trondheim. Over 100 tilsynspersoner deltok på disse. Det ble utarbeidet detaljerte veiledere for å søke å forenkle tilsynsarbeidet. En forsøkte å skreddersy innholdet ved kick-off best mulig opp mot antatt kompetansebehov for gjennomføring av tilsynene. Videre ble det vektlagt å formidle sentrale regelverksavklaringer gjort i prosjektet, og sette disse inn i praktiske problemstillinger. Det ble videre lagt vekt på å formidle tilsynsprinsippene som var etablert i prosjektet. Gjennomgang av rapportene viser at formidlingen på opplæringsamlingene og presiseringer i veiledere er nådd fram og forstått av tilsynsmedarbeiderne.

4.2.7 Styrket kontakt med privatpraktiserende veterinærer

Denne målsetningen vurderes å være oppfylt.

Inspektørenes kontakt med privatpraktiserende veterinærer var svært varierende i forkant av prosjektet. Noen var i besittelse av svært god lokalkunnskap, mens andre hadde sparsom kjennskap til privatpraktiserende i sitt distrikt. Privatpraktiserende veterinærer er en svært sentral ressurs for Mattilsynet, spesielt når det gjelder alvorlig smittsom dyresykdom og svekket dyrevelferd. Det er derfor svært viktig å etablere og opprettholde kontakt mellom Mattilsynet lokalt og veterinærene ute i felt. Alle som har vært på tilsyn i regi av prosjektet, har kommet i dialog med aktuelle veterinærer i sitt distrikt.

4.2.8 Bedre avklaring av Mattilsynets forventninger til veterinærer og svineprodusenter innen journalføring, rapportering og medisinforvaltning

Denne målsetningen vurderes å være oppfylt.

Når det gjelder journalføring, er det utarbeidet en forskrift med veileder, som utfyller aktuelle bestemmelser i Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Her er det derfor mindre behov for avklaringer. Når det gjelder medisinforvaltning, har det i mange sammenhenger vært nødvendig å gå til forarbeidene til loven (O.t. prp. Nr.52) for å få klarhet i hvordan de aktuelle bestemmelsene i loven skal forstås. Når det gjelder rapportering av legemiddelbruk, har regelverket vært tydelig på kravene til veterinærene, men prosjektet har bidratt til en bevisstgjøring på kravet til og betydningen av rapporteringen, og det er åpenbart at prosjektet har satt et sterkt press på veterinærene som ikke er kommet i gang eller har mangelfull rapportering.

Det ble i prosjektet veiledet og satt fokus på veterinærenes plikt til å gi melding til Mattilsynet ved endringer i veterinærens virksomhetsdata, samt melding av smittsom sykdom og svekket dyrevelferd. Dette har bidratt til en avklaring av forventningene.

4.2.9 Etablere faglige nettverk innenfor tilsyn med dyrehelsepersonell

Denne målsetningen vurderes å være oppfylt.

Prosjektgruppa har opplevd stor pågang av faglige henvendelser fra et stort antall tilsynspersonell, og avklaringer er blitt distribuert til den enkelte og i linja. Avklaringer som må forankres sentralt i Mattilsynet, er brakt opp til tilsynsavdelingen ved HK. Prosjektgruppa

opplever å ha blitt godt informerte fra de som var ute på tilsyn, enten direkte eller via aktuelt RK.

Det har vært en tett kontakt mot Animalia i prosjektet, og de har bidratt med verdifull kompetanse på opplæringssamlingene. Mange spørsmålsstillinger er også tatt opp med Statens Legemiddelverk, Norsvin og Veterinærinstituttet. Læringseffekten og nytten ved å samarbeide med disse og andre eksterne etater, har vært betydelig.

4.2.10 Alle Distriktskontor (DK) med svin fører tilsyn med minimum 50 % av veterinærene i distriktet som har svinepraksis, samt 1-2 besetninger som disse har praksis i. I tillegg føres tilsyn med 3 veterinærer og/eller klinikker mhp journalførelse, registrerings- og meldeplikt

Denne målsetningen vurderes å være oppfylt.

Dette bygger på gjennomgang av rapporter og at fordeling av tilsynene geografisk stemmer overens med lokalisasjon av smågrisproduksjonen i Norge. Mattilsynet har dessverre ikke per i dag fullstendige registre som viser praktiserende veterinærer innen ulike kategorier. Prosjektet kan derfor ikke konkludere helt sikkert hvorvidt ambisjonen ble nådd.

4.2.11 Resterende DK gjennomfører tilsyn med 5 veterinærer/klinikker mhp journalførelse, registrerings- og meldeplikt

Denne målsetningen vurderes å være oppfylt for de distriktskontor som deltok i prosjektet.

I et nasjonalt prosjekt skal alle regioner og distriktskontor prioritere deltakelsen høyt, og det bør ligge tungtveiende årsaker til grunn ved manglende deltakelse. Det er viktig at regionkontorene aktivt bidrar til at distriktskontorene deltar. I dette prosjektet ser vi at 7 av 52 distriktskontor ikke tok del i journaldelen av prosjektet, ut fra dette må vi si at målsetningen bare delvis er oppfylt. Prosjektgruppa mener dette tallet er for høyt, og at det må iverksettes tiltak som sikrer at alle distriktskontor som skal delta, faktisk deltar i fremtidige prosjekter.